

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

VIII. tečaj.

V Gorici, 1889.

8. zvezek.

Kako je treba moliti križni pot.

Bliža se štiridesetdanski post. Sveta cerkev želi, da bi verni kristijani v tem času grehu vmerli, za storjene grehe se s postom pokorili, vredno prejeli zakramenta sv. pokore in sv. rešnjega Telesa ob velikonočnem času in na novo začeli živeti. Sveta cerkev nadalje želi, da bi kristijani v tem svetem času tudi pre-mišljevali Kristusovo terpljenje in smert. Zato obesijo na pepelnico v nekaterih cerkvah na veliki altar podobo križanega Jezusa. „O vi vsi, kliče vsakemu, ki mimo greste po potu, pomislite in glejte, če je kaka bolečina kaker moja bolečina!“ (Jer. žalost. pesmi 1, 12). Skoraj povsod na Slovenskem molijo pa križni pot. To pobožnost kristijani radi opravljajo, in zakaj bi je tudi ne? Vsaj je mej vsemi pobožnostmi najstariša, najimunitniša in ima največ odpustkov. Križni pot lahko imenujemo studenec neizmernih dobrot. Križni pot koristi dobrim, ker jim daje moč, da se varujejo greha in premagujejo skušnjavo. Križni pot koristi grešnikom: zakaj ko premišlujejo Kristusovo terpljenje, spoznajo hudobijo greha, ga obžalujejo in zapustijo. Križni pot ne koristi samo živim, ampak tudi mertvim, dušam v vica. Kako velik zaklad je v križnem potu! Vseh teh dobrot, popolnih in nepopolnih odpustkov se moreš vdeležiti brez posebnega truda,

brez posta in miloščine, v kratkem času, ako moliš križni pot tako, kakor terja sv. cerkev. Ako se hočeš vdeleževati odpustkov križnega pota moraš

1. obiskavati z odpustki blagoslovljen križni pot. Ako ni blagoslovljen, se ne moreš vdeleževati odpustkov, prejemaš pa vendar veliko dobrot in milosti.

2. Keder moliš križni pot, moraš biti v stanu posvečujoče gnade božje. Ako imaš na svoji duši smertni greh, se ne moreš vdeležiti nobenega odpustka. Zakaj odpustek ne odpusti nobenega greha in nobene večne kazni. Odpustek nam odpusti samo časno kazen in še le takrat, ko je greh odpuščen, dokler pa ni odpuščen greh, se ne moreš vdeleževati odpustkov. Ako se hočeš vdeleževati odpustkov, moraš biti v stanu posvečujoče gnade božje; na svoji duši ne smeš imeti ne smertnega, ne majhinega greha, tudi prostovoljnega nagnjenja do kakega greha ne smeš imeti v svojem sercu. Dokler se ne spraviš z Bogom, dokler imaš greh na svoji duši, tako dolgo ne moreš prejeti ne enega odpustka. Ako si tedaj smertno grešil, moraš se spovedati: ako pa ne moreš opraviti spovedi pred križnim potom, obudi saj popolno kesanje čez svoje grehe in skleni spovedati se prej ko moreš.

3. Ko si obudil popolno kesanje napravi namen, da hočeš zdaj moliti križni pot in se vdeležiti vseh odpustkov, ki so podeljeni križnemu potu. Sebi moreš dobiti samo eden popolni odpustek; ker jih je pa več popolnih in nepopolnih, moreš obrniti druge ali pa tudi vse dušam v vicah. Odloči se tedaj tudi, katerim dušam hočeš podariti odpustke. Ne pozabi duš, katerih se ne spomni živa duša na zemlji. Ako bi pozabil v začetku storiti namen moliti križni pot in se vdeležiti odpustkov, moreš ga storiti mej križnim potom, ali vsaj pred zadnjo postajo. Ko si se namenil križni pot moliti in odločil, katerim dušam hočeš darovati odpustke, pojdi k prvi postaji (štacijonu) in premišluj to, kar vidiš na postaji.

4. Ako se hočeš vdeležiti odpustkov, moraš premišljevati pri vsaki postaji to, kar je gori naslikano. Zelo se moti, kdor moli pri vsaki postaji 6krat „Oče naš“ in „Češčena Marija“, Kristusovega terpljenja pa ne premišljuje. Kdor tako dela, se ne vdeležuje odpustkov križnega pota. Za odpustke tudi ni zapovedano, da bi moral moliti pri vsaki postaji na koncu premišljevanja „Oče naš“ in „Češčena Marija“ in reči „Vsmili se nas, Gospod, vsmili se nas.“ Ravno tako tudi ni zapovedano, da bi mo-

ral moliti na koncu križnega pota 6krat „Oče naš“ in „Češčenarija.“ To je le lepa in hvalevredna navada. 1) Poglavitna in zapovedana reč je pa premišljevanje Kristusovega terpljenja. Vender se ne vstraši in ne misli: jaz neučen človek ne znam ne brati ne premišljevat, zakaj bom tedaj hodil molit krišni potker se ne morem vdeleževati odpustkov brez premišljevanja. To je prazen strah in izgovor, ki ničesar ne velja. Premišljevatitadel terpljenja, ki je naslikan na vsaki postaji, morajo tisti, ki znajo premišljevat. Gdor ne zna brati, ne premišljevat, vže zadosti stori za odpustke, da ve, da križi, podobe, ketere obiskuje predstavljajo svete kraje, kjer je Sin božji terpel iz ljubezni do nas; zadosti je, da misli sploh na Kristusovo terpljenje in v sebi obudi ljubezen do terpečega Jezusa. Taki torej, ki ne znajo drugače premišljevat Kristusovega terpljenja, naj gredo pobožnok postajam, pogledajo naj podobe in naj mislijo sami pri sebi, kaj in koliko je preterpel ljubeznjivi Jezus zavoljo naših grehov. Potem naj obudijo ljubezen do Jezusa, čez svoje grehe pa naj obudijo serčno žalost s terdnim sklepom na vso moč se varovati greha in Boga nigdar več prostovoljno ne razžaliti. Tako naj delajo pri vsaki postaji.

5. Iti pa moraš od postaje do postaje. Zakaj to obiskovanje imenujemo pot, pota pa ne storiš, ako se ne premikaš, ako ostaneš vedno na enem kraji. To je pa tako oestro zapovedano, da se ne vdeležiš odpustkov, ako ne greš od postaje do postaje. 2) Ako moli križni pot vsa cerkev ob enem, morajo se vsi premikati. Ako bi pa zavoljo tega premikanja nastal nemir v cerkvi, takrat dovoljuje cerkev, da gre duhovnik sè strežnikoma ali pevci od postaje do postaje, in moli pri vsaki postaji dotične molitve, drugi pa ostanejo na svojem mestu in se samo obračajo

1) S. C. I. 2. Jan. 1838. Instructio de stationibus s. viae Crucis, approbata a S. C. I. 1884.

2) Proposito dubio, „an Christifideles in magno populi concursu, maxime cum ecclesia repleta et compressa sit devotis, possint sine corporis motu de loco in locum indulgentias Viae Crucis lucrari,“ S. Congregatio respondit: Negative absque speciali indulto. Singula enim Summorum Pontificum decreta affirmant, inter alias conditiones pro acquirendis stationum Viae Crucis indulgentiis, necessario requiri aliquem corporis motum, ut clarius declaratum est ab hac Sacra Congregatione, nempe: Che si passi da una stazione all' altra per quanto permette o la moltitudine delle persone, che la visitano, o la ristrettezza del luogo, dove sono erette. S. C. I. 26. Feb. 1841.

k postajam, odgovarjajo, poklekujejo in vstajajo z duhovnikom.¹⁾

6. Ko začneš moliti križni pot, ga ne smeš pretergati, ako se hočeš vdeležiti odpustkov. Obiskati moraš ves križni pot vseh 14 postaj ob enem brez prenehanja.²⁾ Vedi pa, da ne zgubiš odpustkov sè vsakim tudi naj krajšim preterganjem. Postavim, ako si začel moliti križni pot, pa ravno takrat pride spovednik v spovednico, lahko pretergaš, opraviš spoved, po spovedi pa dalje moliš križni pot, kjer si ga pustil. Ravno tako moreš pretergati križni pot, ako pristopiš k sv. obhajilu ali se maša začne in bi bil rad pri njej.³⁾

Tako obiskuj in moli križni pot. Naj prej napravi namen, da hočeš moliti križni pot in se vdeležiti odpustkov; potem obudi popolni kes, ako bi se moral spovedati, pa se ne moreš. Nato pojdi od postaje do postaje; pri vsaki postaji premišluj Kristusovo terpljenje, ki je na nji naslikano in ako ne moreš tega, premišluj sploh Jezusovo terpljenje. Ako boš tako molil križni pot, živel boš boljše kaker do zdaj in vdeleževal se boš odpustkov. Z odpustki boš plačeval pravici božji vže na tem svetu za časne kazni, ketere bi moral terpeti po odpuščenem grehu tukaj ali pa v vicah. Z odpustki boš lajšal terpljenje dušam v vicah in jim odpiral vrata nebeška. Take duše v nebesih pa gotovo ne bodo pozabile tebe.

A.

Življenje sv. Janeza Kapistrana.

VII. Poglavje.

J. Kapistran na knežjih zborih v Frankfurtu in Dunajskem Novem Mestu; grena Ogersko.

1. „Kaker je en Bog v nebesih, tako mora biti tudi na zemlji en sam gospodar. Vse se mora vклонiti polumesecu“ — te

¹⁾ Tako piše imenovana instrukcija in omenja dekret in razlago S. C. I. 6. Ang. 1757, „ut nimirum pro publico exercitio Viae Crucis, quando perturbat o excitari potest, observetur methodus a P. Leonardo a Portu Mauritini proposita, ut videlicet, unoquoque de populo suum locum tenente, sacerdos cum duobus clericis sive cantoribus circumeat, ac sistens in qualibet statione, ibique recitans peculiare consuetas preces, ceteris alternatim respondentibus.“

²⁾ S. C. I. 22. Jan. 1858.

³⁾ S. C. I. 16. Dec. 1760. Cfr. Instructio l. c.

ošabne besede je izustil, ko je padel Carigrad, zmagovavec Muhamed II. Tudi po tem dogodku je manjkalo kerščanskim knezem krepke voljo in edinosti. Kraljev kancelar Timotej Veroneski je sicer izdal po nesreči Carigrajski pismo, v katerem kliče vse laške vladarje, naj mahoma vdarijo nad Turka; toda njegov klic je bil kaker glas tistega, ki vpije v puščavi, kjer ga nihče ne sliši.

Bolj srečen je bil Jurij Brankovič. Suljtan mu je sporočil: „Dežela, katero vladaš, ni tvoja, ampak Lazarjevega sinu Štefana, torej moja. Tvojega očeta delež in Sofijo ti odstopim; ako se boš branil, pridem pa nad te.“ Brankovič je zbežal na Ogersko in poklical na pomoč Hunjada. V tem pridere Muhamed II. v Serbijo sè silno vojsko in odžene 50.000 ljudi v sužnost; te nekoliko naseli okoli Carigrada, nekoliko jih proda za sužnje. Poveljnika Firusbega pa pusti s 32.000 turških vojakov pri Kruševci na serbski Moravi. Mej tem zbere Hunjad svojo armado ter jo združi z Brankovičevo. Tako nenadoma napadeta Turke ter jih premagata. Tudi Firusbega vjameta in mesti Pirot in Vidin zapalita. Po tej zmagi se verne Hunjad na Ogersko. Ali to je hudo razkačilo suljtana. Z veliko vojsko se vzdigne, da se maščuje nad kristijani. Serbski kralj se brez unanje pomoči ni mogel dalje braniti. V tej zadregi ponudi suljtanu 30.000 zlatov davka na leto. S tem si je mislil nekoliko zemlje rešiti. Suljtan je bil s tem zadovoljen in je sklenil mir. Prav tako je sklenil mir tudi z Benečani, ki so mu morali odštovati letni davek za posestva, ketera so imeli v Albaniji.

Mej tem papež Nikolaj V. ni deržal križem rok. To smo že nekoliko videli, saj je pošiljal poslance za poslanci v zapadne dežele, da bi zbudil kerščanske kneze na vojsko zoper turka. Ko pa je zvedel žalostno vest, da je prišel Carigrad, zadnja terdnjava kerščanstva v vzhodnih deželah, turkom v pest, pretakal je britke solze. Več dni je preživel v tihi samoti in bridki žalosti, kar je tudi pospešilo njegovo nepričakovano smert. Znal je pa dobro, da solze same malo pomagajo; zato je skerbel tudi za sredstva, ki so neobhodno potrebna za vojsko, to je: za denar. V ta namen je vzkazal, naj se vsi dohodki, kateri pridejo apostoljski stolici od koder koli, porabijo za vojsko proti turkom. Takisto je zapovedal kardinalom in prelatom rimskega dvora pod kaznijo izobčenja, da morajo desetino vseh dohodkov dajati za križarsko vojsko proti Turku. Enako desetino so mo-

rali dajati vsi, ki so imeli dohodke iz cerkvenega imetja brez razločka dostojanstva. Cesarje, kralje in kneze pa je prosil in rotil, naj se pomirijo mej seboj in zložno delajo sè vsemi močmi proti skupnemu sovražniku Jezusovega imena.

Tako in enako je klical in vabil namestnik Kristusov kneze k skupnemu delovanju, pa brez vspeha. Na enkrat pa počí glas, da suljtan nabira mogočno vojsko, s katero namerja napasti Belgrad in od tod druge kerščanske pokrajine. To vender nekoliko zdrami nemške kneze. Nemški cesar Friderik III., ki je imel z domačimi zmešnjavami več ko dovolj opraviti, skliče državni zbor nemških knezov in kraljev v Frankfurt, da dovolijo poslati vojakov na pomoč stiskani Ogerski. Gdo naj na zboru navduši kneze za križarsko vojsko proti Turku? Vsem se je zdel najspodobniši Janez Kapistran, ki se je mej temi dogodki še zaderževal v Šleziji. Iz tega je tudi razvidno, koliko veljavo je imel Janez Kapistran tisti čas pri možeh, ki so imeli v rokah kermila raznih deržav. Dne 26. julija leta 1454. je pisal torej Enej Silvij, tajnik cesarja Friderika III. Janezu Kapistranu mej družim tudi to-le: „Znano je, kako hudo rano je Turek vseskal kerščanstvu na Gerškem. Zdaj so sklenili sklicati državni zbor, ki se bo sešel na praznik sv. Mihaela v Frankfurtu. Vsi nemški knezi so povabljeni na zbor, da se posvetujejo o tem, kako bi mogli rešiti sv. vero in zadostiti božjemu Odrešeniku za razžaljenje od strani nejevernikov. Mnogo mi je na tem, da greš tudi ti tja ter sè svojo navdušeno zgovornostjo zdramiš in ogreješ merzla serca knezem. Saj vidiš, da v Prago nikaker ne moreš. Neobhodno potrebno pa je, da boš pričujoč v Frankfurtu. Tudi na Ogersko sedaj še ne moreš iti, da bi oznanjeval križarsko vojsko proti Turkom. To ti zdaj še odsvetujem, ker Ogri ne bodo napadli Turkov, dokler ne vidijo, da jim prihité na pomoč tudi drugi narodi. Ves daljni vspeh je odvisen od zbora knezov v Frankfurtu. Pa le tedaj ga moremo pričakovati, če boš tudi ti ondi.“

Na to povabilo tajnika cesarjevega je Kapistran rad obljubil, da bo ob pravem času prišel v Frankfurt. Saj so imeli tam kaj odločiti zbrani knezi osodo zapadnih deržav in vesoljnega kerščanstva. Tako in enako je mislil naš Kapistran. Od 24. julija do sv. Mihaela je pa bilo za tako delavnega moža, ko gre le za čast božjo in rešitev kerščanstva pred divjimi Turki, še obilo časa, da je prehodil dokaj dežel in pokrajin, navduševajoč pov-

sod narod in plemstvo za vojsko nad Turka. Prehodil je torej mej tem Šlezijo, Moravsko, prišel preko Štajerske na Kranjsko, ter leta 1454. pridigoval v farni cerkvi v Ljubljani. Vsaj tako poročajo naši zgodovinarji. Iz tega moremo tudi raztolmačiti, kako si je mogel dve leti pozneje nabrati tako ogromno armado brez nemške pomoči, kar bomo videli pozneje.

Tudi cesarjevemu tajniku je brez odloga obljubil, da hoče storiti vse, kar je le v njegovi moči, in priti v Frankfurt na zbor. To nam zopet poterjuje list, ki ga je dne 26. avgusta 1454. leta pisal cesarjev tajnik kot odgovor na dano obljubo našemu svetniku. Mej drugim opozarja Kapistrana na to, da bodo mnogi knezi prikrivali svojo nemarnost in izgovarjali se s tem, da Friderik III. tudi ne bo prišel na zbor. Ke bi imel cesar sam resno voljo, prišel bi tudi on k zboru v Frankfurt. Te izgovore pa naj Kapistran pobija odločno in odkritoserčno; tudi naj jim s tehtnimi in jasnimi razlogi dokaže, da se cesar zavoljo raznih in važnih vzrokov zbora ne more vdeležiti. Poslal pa bode svojega zastopnika kot predsednika zboru. Ta bode imel obširne pravice in pooblastila od cesarja. V tem listu hvali cesarjev tajnik posebno mejnega grofa Brandenburškega, da je spreten govornik in hraber vitez, ki naj ga zbrani knezi izvolijo križarjem za verhovnega poveljnika.

Janez Kapistran je šel na cesarjevo željo k deržavnemu zboru kraljev in knezov v Frankfurt. Pa žalibog da je zbor malo storil za vojsko proti mogočnemu sovražniku kerščanstva. V prvi navdušenosti so prisegli smert občnemu sovražniku, obljubili splošni davek, velikansko vojsko in družega potrebnega. Ko je pa veljalo dejansko pokazati, kako naj se zverše ti lepi sklepi, je vstala zopet stara sebična nesloga. Poslanci se še v tem niso mogli zediniti, kje bodo sedeli pri posvetovanjih v zboru. Kaker zdaj, tako so se nemški knezi tudi v oni dobi malo brigali za slovenske dežele, ketere je teptal in zatiral Turek, češ, da pride do nas, treba mu je še mnogo dežel prehoditi, zdaj nam še ne preti tolika nevarnost.

O tej brezskerbni in neslogi knezov rimsko-nemškega cesarstva, kaker tudi to, kar govore o papežu samem piše naš Janez Kapistran prav odkritoserčno in bridko toži o neslogi in neskerbnosti za vojsko. Dne 28. oktobra 1454. leta je pisal papežu Nikolaju V. o vspehu zbora blizu tako-le: Nemški knezi so leni in merzli za vojsko proti Turku. Tudi so se pritoževali, da

je papežev poslanec prišel prepozno in da nima časti kardinala, če tudi je škof. Vender so se zbrani knezi zadovoljili pred prihodom poslanca, ko jim je prebral papeževo pismo (bulo) o križarski vojski ter hvalili in poveličevali skerb papeževo za keriščanske deržave. V tem žalostnem položaji je njemu samemu na skerbi le to, kar pospešuje vojsko križarsko proti zakletemu sovražniku. Zbrani knezi so sklenili, da se prihodnje leto zopet snidejo k zboru okoli svečnice. Tudi so se izrekli, da do meseca avgusta prihodnjega leta ne morejo Ogrom poslati pomoči. Pri takem obotavljanji in odlašaji pa bode Oggerska vže zdavnaj poprej podjarmljena in opustošena, preden bodo zbrali nemški knezi svojo vojsko. Zato so Ogrji in ž njimi združeni zavezniki jako nezadovoljni. Sporočili so mu, da jim mora prihiteti na pomoč armada, ki bo štela najmanj 70.000 mož. Ako bodo pa Ogrji primorani zaradi nesloge in obotavljanja nemških knezev skleniti mir s Turki in se jim vdati na milost in nemilost, potem — gorje Laški! gorje Rimu! Zbor knežji se mora sklicati in armada mora vsaj meseca maja odriniti Ogrom na pomoč. Sam bo pa čez nekoliko dni zapustil Frankfurt, šel k cesarju ter ga prosil, naj o pravem času zbere armado. Potem pa hoče iti nemudoma na Oggersko, kamer so ga kralj in knezi vže tolikokrat vabili, če tudi je vže siv starček in brez zlata in srebra. Vsaj to meni s tem zabraniti, da Ogrji ne sklenejo kake pogodbe s Turki. Potem prosi papeža, naj po vsi moči vpliva na nemške kneze, cesarja in Ogre. Pisal je pa tudi s prav otroško odkritoserčnostjo, kar je slišal o papežu govoriti. „Sv. oče,“ — piše dalje, — „vsi vladarji in knezi sveta se sploh izgovarjajo, kako moremo žrtvovati proti Turku svojo kri, svoja posestva, kruh naših otrok, ker sv. oče sam porablja zaklad sv. Petra za velikanske stavbe in zidanja, mesto, da bi ga obernil v brambo sv. vere? Kar pa sem na tako govorjenje odgovoril pogostokrat in očitno in še odgovarjam, znano tje le Bogu in moji duši, — če tudi nobenega opravičevanja nočejo sprejeti. V svoji vesti sem se čutil dolžnega vse to naznaniti v obrambo časti Vaše svetosti. Po prejetem odkritoserčnem in rešničnem poročilu more potem Vaša Svetost vkreniti potrebno v brambo časti, pa tudi glede sile in stiske, v kateri je Vaše ljudstvo.“

Janez Kapistran sam je dobro znal, koliko je Nikolaj V. vže žertvoval za brambo svete vere, tudi je vedel za davek, ki ga je papež zapovedal za vse cerkvene dohodke, ki naj se po-

rabi za stroške vojske proti Turku, kaker sem vže omenil. Vender je menil, da bi bilo v tej sili in stiski bolje, da bi papež, ki je vmetalnosti jako ljubil, prodal razne dragocenosti in denar po za vojsko, raji kaker bi ga še dalje trosil za drage stavbe.

Izjemo mej nemškimi knezi je delal Filip Lepi, Burgundski vojvoda, če tudi se mu je bilo najmanj bati napada Turkov. Zato se mu je Janez Kapistran zahvalil v raznih pismih, hvalil njegovo gorečnost in ga zbujal k daljni delavnosti,

Kaker smo videli, ni tedaj knežji zbor v Frankfurtu prav nič storil za vojsko proti sovražniku kerščanstva. Le sklenil je, da se prihodnje leto zopet snide v Dunajskem Novem Mestu.

2. Janez Kapistran je imel vže več ko obilo prilike, da je spoznal slavohlepnost, samopridnost in iz tega izvirajočo neslogo knezev in veljakov rimsko-nemškega cesarstva. Najraje bi bil šel iz Frankfurta naravnost na Ogersko, kamer so ga klicali in vabili. Cesar Friderik III. pa ga je hotel na vsak način obdržati pri sebi vsaj do časa, ko se bode sešel zbor knezev in veljakov v Dunajskem Novem Mestu. Saj bo le on mogel može navdušiti za skupno delo. V tem smislu mu je pisal tudi cesarjev tajnik kardinaj Enej Silvij Pikolomini mej drugim tako: „Tvoji navdušeni govori, tvoja spodbudljivost in gorečnost delajo, da si o tem času neodhodno potreben v glavnem mestu; s tem boš navdušil vse. Ako vidiš, da so knezi boječi in nesložni, povzdigni svoj glas! Očitaj jim boječnost in maloserčnost, častihlepnost in skopost. Ravno te tri strasti so vzrok, da bo podleгла naša sv. vera turški sili. Če premagaš te tri sovražnike, moremo spraviti na noge armado, ki lahko zdrobi turško moč, pa tudi po verhu še vse druge sovražnike kerščanstvu.“

Na ta klic cesarjevega tajnika je hitel naš svetnik na Dunaj. Tukaj ga najdemo vže o božiču. Če tudi vže 70leten starček je bil še vender čverst kaker mladenič in imel pogum moža v najboljših letih. Nezmerno mnogo dobrega je mej tem časom storil na Dunaji in po okolici, kaker poročajo zgodovinarji. Dan na dan je pridigoval ter v nemal ljudi za boj proti sovražniku Jezusovega imena.

Začetka leta 1455. se je sešel napovedani knežji zbor v Dunajskem Novem Mestu. Kapistran je umel pridobiti serca zbranih mož in jih ogreti za skupno delo proti Turku. Tudi papež Nikolaj V. je na zbor poslal svojega namestnika. Lepo, mirno in zložno so se veršile obravnave na zboru, da je bilo pričakovati

najboljšega vspeha. Kar pretrese svet žalostna novica, katero je Janez Kapistran v preroškem duhu previdel, da je papež Nikolaj V. vmerl. Mej zborovanjem se namreč oberne k papeževemu zastopniku in reče: „Molimo za rajnega papeža Nikolaja V.“¹⁴ Vse osterni pri teh besedah. Papežev poslanec ni hotel verjeti, ker je pred kratkim zapustil sv. Očeta še zdravega in terdnega. Pa le prehitro se je poterdila resnica, da se je Nikolaj V., eden izmej največih papežev, ki so kedaj sedeli na stolici sv. Petra, preselil v večnost. Ta vest je pretresla vse: zbranim knezem je vpadel pogum, razšli so se, ne da bi bili kaj sklenili. Janezu Kapistranu pa je splavala zopet vsa nada po vodi.

V teh viharnih časih je bil izvoljen za papeža siv starček pri 80 letih iz plemenite španjske rodovine Borgija. Pridel si je ime Kalikst III. Davno popred mu je bilo vže prerokovano, da bo kedaj papež, in vže takrat se je zaobljubil, da se hoče po vsej moči bojevati proti Turku. 7. dan meseca aprila 1455. leta je zasedel stolico sv. Petra in z viteško močjo začel spolnjevati svojo obljubo. Hitro piše kraljem in cesarjem zapadnih držav, naj zbirajo križarsko vojsko proti občnemu sovražniku. Ob enem je v razna kraljestva odposlal tudi svoje poslance, ki naj nemarne vladarje vsodbujajo k delavnosti.

Sam pa je hotel biti v zgled vsem kraljem in knezem. Stori je vse, da pospeši križarsko vojsko. Iz svojega imetja je dal 200.000 kron zlata; 600.000 kron je v ta namen bil prihranil njegov prednik Nikolaj. Tudi je dal vse zlate in sreberne posode v Vatikanu in drugo lepetičje, da se iz tega srebra in zlata skuje denar za vojsko proti Turku. Na svoji mizi ni terpel sreberne ali zlate mizne oprave. Ko mu necega dne služabnik na mizo postavi posodo iz drage kovine, reče mu hitro: „Proč, proč s to robo! naj se porabi za vojsko proti Turku! Za me zadostuje lončena mizna posoda!“

Za našega Kapistrana je nastala po nepričakovani smerti papeža Nikolaja huda zmešnjava. Knezi so se razšli; sam ni imel pooblaščenja od novega papeža; tankovesten, kaker je bil, ni znal, kaj bi storil. Klicali in vabili so ga v razne dežele in kraljestva. Tudi angleški kralj mu je pisal ter ga prosil, naj pride v Anglijo, da se svojo mogočno besedo verne poterdi, omahljive vstanoviti, grešnike in zapeljane privede na pravo pot. Po božjem razodevenji je spoznal, da je najpotrebnejši na Ogerskem. V tem prepričanji je tudi pisal 1. dan meseca maja iz Judenbur-

ga novoizvoljenemu papežu, proseč ga daljnega pooblaščenja. Ob enem je vestno opisal žalostni stan pokrajín, katerim preti sovražnik.

„Menim, — piše mej drugim, — da bi bilo v resnici Bogu bolj ljubo in sv. Petru bolj všeč, ke bi se v tej očividni nevarnosti in stiski za sveto vero ves lišp bazilik božjega Zveličarja in aposteljnov Petra in Pavla pokoval v denar in obernil v obrambo sv. vere, kaker pa da bi bile vse cerkve, zvoníki in palače v Rimu in po vesoljnem svetu sezidane iz čistega zlata in žlahtnih kamnov. . . . Nikjer ni odločne volje, prave navdušenosti in vneme. Pač so se bili sešli knezi Češke, Moravske, Avstrijske Poljske, Bavarske v raznih mestih. Nazadnje so v Dunajskem Novem Mestu, zvedevši smert papeža Nikolaja, odločili na zboru v pričo cesarja, da to leto ne bodo zbrali križarske vojske: odložili so vso to zadevo do praznika vnebohoda Jezusovega.“ Potem slika Janez Kapistran se živimi in pretresljivimi besedami strašne nasledke, ki bodo prišli iz te malomarnosti kerščanskih knezev in vladarjev. Mnogo kerščanskih narodov bo prisiljenih sprejeti Mahomedovo vero; strašnim nevarnostim so razpostavljeni otroci in sivi starčki, duhovni, redovniki in redovnice, mladeniči in device, ketere bo nejeverník odpeljal v sužnjost in jih prodal v kraje, kjer bodo izpostavljeni terpljenju in nevarnostim za dušo in telo. Potem silno prosi sv. Očeta. da naj hitro preskerbi zdatne pomoči; sam pa je sklenil iti na Ogersko v Budo in tam skušati, da se Ogerska reši turškega jarma, če mu papež ne bo vkažal drugači.

3. Janez Kapistran ni čakal papeževega odgovora v Dunajskem Novem Mestu. Ker pa sam ni vedel, kam ga kliče božja previdnost, zatekel se je v goreči molitvi k Bogu. naj mu razodene svojo sv. voljo. Ko je drugi dan pridigoval zbrani množici, sliši mej pridigo iz nebes glas: „In Hungariam, in Hungariam perge, nec amplius morare.“ — „Na Ogersko, na Ogersko hiti, in ne odlašaj dalje!“ — Ta glas je svetnika zelo razveselil; vender je nadalje pridigoval in hotel pridigo končati. Kar zopet čuje glas: „Quid agis? quid agis? cur non petis Hungariam? finem impone et ambula!“ „Kaj delaš? Kaj delaš? zakaj ne hitiš na Ogersko? končaj in napravi se na pot!“ — Po teh besedah je nehal pridigovati in blagoslovil svoje poslušavce. Svojim tovarišem je pa rekel: „Bodite pripravljeni, Bog nas kliče na Ogersko!“ Kmalu potem se je odpravil se svojimi tovariši

na pot preko Dunaja proti Ogerski. Na Dunaju se še poslovi v samostanih sv. Teobalda in Bernardina od svojih duhovnih bratov, opominjevaje jih k stanovitnosti in natančnemu izpolnjevanju vodila. Pokrajino je izročil P. Gabrijelu iz Verone v varstvo in v preroškem duhu naznanil, da se ne bodo več videli. Sè solznimi očmi so se poslovili od svetnika za vselej.

Janez Kapistran je serčno želel zapustiti avstrijske in nemške dežele in iti na Ogersko; saj je mislil, da bo imel priliko tam v vojski vmreti marterniške smerti, po kateri je vedno hrepenel. Enako so hrepeneli prebivalci Ogerske brez razločka, imenitni in priprosti, čudežnega moža imeti v svoji sredi. Povsod so ga sprejemali nad vse slovesno in od daleč so ljudje derli skupaj, da vidijo sv. moža in slišijo njegove pridige. Janez Kapistran je prišel vže v sredi meseca maja na Ogersko.

Dne 20. maja mu je namreč vže pisal Ostrogonski kardinalj, škof in primas Ogerski. Izrazil mu je svoje veselje, da je vendar prišel v deželo, ki je na prvem mestu izpostavljena napadu sovražnika kerščanstva. Tudi ga prosi, naj pride nemudoma k njemu v Ostrogon, ker se ima ž njim pogovoriti o mnogih zadevah. — Dne 30. maja prosi v drugem listu Ogerski primas zopet našega svetnika, naj se odpravi nemudoma v mesto Rabo, kjer se bodo na posvetovanje sešli plemenitaši.

Razen teh vabil je dobival Kapistran še sleherni dan pisma od raznih knezev, škofov in družih cerkvenih veljakov, ki so ga prosili, naj hiti v njih pokrajine. Zopet drugi so se priporočali, v raznih dušnih in telesnih zadregah njegovi molitvi. Seveda ni mogel vstreči posameznim željam in naenkrat biti na več krajih. Tudi viteškemu Janezu Hunjadu se je Kapistran prikupil na prvi pogled, ko sta se sešla.

Ko je prišel v Rabo, kjer so imeli ogerski plemenitaši svoj zbor, naznani zbranim možem željo papeža Kaliksta; tudi jim naznani, kako mnogo hoče sv. oče darovati za križarsko vojsko. Kmalu je pridobil serca vseh plemenitašev. Viteški Janez Korvin Hunjadi je obljubil na svoje stroške 10.000 mož in kot kraljev namestnik za mladoletnega Ladislava 20.000 mož; serbski kralj 10.000 mož. Tudi od družih kraljev in knezev so dohajale enako vesele vesti. — Žalibog, da je ostal enidi Hunjad mož beseda, kaker bomo videli. — Po teh in enakih obljubah ves iznenadejan je Janez Kapistran veselo sporočil papežu, da upa pri obstoječih okoliščinah spraviti na noge armado križarjev

nad 100.000 mož. S toliko armado pa si upa Hunjad, ki se je vže pogostokrat poskusil s Turki, potisniti sovražnika popolnoma iz Evrope nazaj v Azijo. Tega so plemenitaši tudi izvolili za verhovnega poveljnika. —

Največe zasluge pa je imel Kapistran, da je bilo vse tako navdušeno za vojsko proti Turku. To očitno spričevanje dajejo našemu svetniku tudi ogerski plemenitaši v sporočilu, ki so ga dne 21. julija 1455. leta poslali papežu Kalikstu. Omenjeno poročilo slove h koncu tako :

„Za namene, ki so nam v prvi versti na skerbi, dobili smo izverstnega pospešitelja častitljivega brata Janeza Kapistrana, iz reda manjših bratov. Leta je vže prehodil mnogo mest po Nemškem, in od ondot šel na Poljsko. Od tam se je vernil preko Šlezije in Moravske na Avstrijsko, od koder je prišel slednjič v naše kraje. Ves je navdušen za vseto vero; tudi se odlikuje z nenavadno učenostjo. Vže sè svojim spodbujanjem si je pridobil pri nas največo veljavo in čast. Njegovi govori so nam krepilo, njegova pobožnost je nam dušna hrana, in ude njegovega reda, ketere smo vsi dozdej čislali, bomo še iskreneje ljubili in še v višji meri skazovali jim našo naklonjenost. Neobhodno potrebno je njegovo bivanje mej nami za naše kraljestvo, da nas navdaje z zaupanjem in oskerbi naše deržavne razmere. Njemu, keterega tudi Vaša Svetost visoko spoštuje zaradi njegovih čednosti in svetega življenja, so vdana in naklonjena naša serca in duše. Vender mu s to ljubeznijo ne moremo po zasluženji poveriti, kar smo mu dolžni. Po njem priporočamo Vaši svetosti tudi njegov red najtoplejše, kaker pač moremo.“

Te besede ogerskih plemenitašev do papeža o Janezu Kapistranu so nam najlepši dokaz, kako hitro si je pridobil zaupanje in ljubezen vseh, in koliko vspeha so pričakovali od sivega meniha, kateremu ni bilo mar za posvetno slavo in bogastvo, ampak le, da se širi Jezusova vera in brani proti sovražniku.

Če tudi je imel Janez Kapistran čez glavo opraviti s pravami za križarsko vojsko, opravljal je poleti, v jeseni, po zimi 1455. še druga misijonska opravila. Prehodil je Erdeljsko, Valaško in druge pokrajine. Po teh deželah je bilo še mnogo krivo-vercev ločencev. Ker sta bila mladi kralj Ladislav in vladavec Erdeljski Janez Hunjad vneta za katoliško vero, mogel je svetnik vspejšneje delati, ker ga je podpirala svetna oblast. Več dozdevnih mašnikov, ki se niso mogli skazati, da so bili prav in

od pravega škofa posvečeni, je odstavlil. Za katoliško cerkev je pridobil tudi Moljdavskega vojvodo, ki se je potem se vso močjo trudil, da vterdi in razširja resnice sv. vere mej svojimi podložnimi. Po vseh krajih je puščal izverstne redovnike sv. Frančiška, ki so izverševali pričeto delo v najsvetejšem Jezusovem imenu, da se je pobožno življenje lepo razcvetalo. — Mej Valahi je imel veliko veljavo škof ali vladika Janez po imenu. Janez Hunjad ga je poslal h Kapistranu, da se prepriča o njegovi pravovernosti. Janez Kapistran se je kmalu prepričal, da ima dozdevni vladika jako napčne in krive misli o sv. zakramentih in drugih resnicah sv. vere. Vladika sam, ki je drugim delil zakrament mašnikovega posvečevanja, ni bil v resnici niti mašnik niti vladika ali škof; da, še kerščen ni bil prav. Janez Kapistran, prepričavši se do dobrega o tem, ga veli kerstiti po obredu sv. katoliške cerkve. Potem ga je poslal s priporočilnimi pismi v Rim, da stori apostoljski sedež ž njim, kar bo za pravo in dobro spoznal. Ker se je papež prepričal, da se je dozdevni vladika popolnoma spreobrnil, velel ga je v mašnika in škofa posvetiti ter poslal nazaj njegovi čredi kot pravovernega škofa. Prav goreče je nadalje širil mej svojo čredo pobožno življenje in češčenje presv. Jezusovega imena. Kaker poročajo zgodovinarji, pripeljal je Janez Kapistran mej tem časom nad 10.000 Vlahov v naročje katoliške cerkve. Le ti so ga prosili, naj jim pošlje redovnikov za misijonarje. Rad je Kapistran vstregel njih željam. Mej takim in enakim nevtrudnim delom je preteklo za Kapistrana leto 1455 na Ogerskem.

Le zaupanje na moč Jezusovega imena je dajalo apostoljski delavnosti našega svetnika tolik vspeh. Le moč Jezusovega imena je krepila sedemdesetletnega starčka, da je z močjo mladeniča prehodil puste, nenaseljene kraje, nezmeneč se za pripekajoče sončne žarke niti za hudi mraz. Jezusovo ime je dajalo pridigam Janeza Kapistrana moč, da je omečil najterdovratniša serca. Na veke naj bo torej hvaljeno Jezusovo presveto ime!



Življenje

zveličanega Egidija Marije od svetega Jožefa
iz reda sv. Frančiška.

Sedmo poglavje.

Br. Egidijeva popolnost v spolnjevanji treh
redovnih obljub in njegova preprostost.

Iz do zdaj povedanega se že da razvideti, da je brat Egidij tri samostanske obljube: čistosti, vboštva in pokorščine ostro in natančno izpolnjeval, popolnoma brez najmanjšega polajšanja. Treba pa je, da vsako teh kreposti posebej preišljujemo in marisikaj zelo važnega, kar sem spada, posebej razložimo.

Vse priče, ki so jih ob času cerkvenega preiskovanja v Tarentu in Napolji zaslišali, so slovesno prisegle, da se jim je častitljivi služabnik božji zdel prej živ angelj z nebes v človeški podobi, kaker pa se slabostmi človeške nature obdano bitje.

Nigdar ni bilo slišati iz njegovih ust besede, iz katere se ne bi bil razodeval prijetni duh najlepše izmej vseh kreposti, in iz vsega njegovega obnašanja je odsevala angeljska čistost. Že samo pogled njegov je zbujał svete misli. Kjerkoli se je prikazal, naj bo na cesti ali na drugem očitnem prostoru, dosti je bilo, da so ga obledni razposajenci videli in precej je vse molčalo.

Ta nebeška krepost je imela pri njem nekaj prav posebnega, kar ji je lepoto močno poviševalo. Ker mu je bila hudobnost čisto neznana, se je uril v kreposti popolnoma neprisiljeno. Obiskaval je vsakoverstne osebe, bolnike se vsemi mogočimi boleznimi, pa ga ni nikoli nič zbegalo, nigdar ni pokazal, da se mu kaj studi, in tudi bal se ni prav nič. Odkritoserčno kaker otrok je občeval se vsakim in najbolj žalostna serca je razveselil se svojo dobrovoljno prijaznostjo v govorjenji in obnašanji.

Ljubezen brata Egidija do svetega uboštva je dosegla najvišjo stopinjo popolnosti. Ko pravi sin svetega Frančiška Asiškega si jo je zbral za sestro, za mater in za ljubljeno nevesto. Da bi poplačal stroške za mnoge cerkvene slovesnosti, in da bi podpiral vboge, posebno sramožljive, katerim je bil on edina podpora, so mu večkrat obilne zneske v denarji in blagu dajali, ali brez privoljenja svojih predstojnikov še vinarja ni hotel niko-

li potrošiti in se je vselej prej vestno in natančno prepričal, v kakšen pobožen namen so mu dobrotniki miloščino podelili. Kader mu je bila izročena miloščina za vboge, je samo posredoval mej njimi in darovniki. Vedno je imel toliko potrebam zadostiti, da je večinoma že naprej odločil, komu bo kaj dal. Darove pa, ki jih je nabral mej letom, da ž njimi poravna splošne cerkvene stroške, je navadno tako dolgo hranil, da jih je bilo prav treba porabiti. Te denarje je odrajtoval vedno svojim prednjikom in se ni hotel s tim pečati, da bi jih sam spravljaj, ker, kaker je rekel, blizu zlata in srebra ni mogel nigdar mirno spat.

V duhu popolnega vboštva je bil v vsem zelo varčen; živel je ravno tako, kaker siromaki, ki si ne morejo pomagati. Čeravno je minljivo blago tega sveta popolnoma zaničeval, si je vender zmirom zelo prizadeval, da se zročene mu miloščine ne bi nič zgubilo.

Ker so mu Napoljčani skazovali neomejeno zaupanje, je dobival vedno vsega v obilnosti; zelo pa se je varoval, da ne bi kaj porabil za svoje lastne potrebe, in če bi bilo še tako malo, tudi takrat ne, kader so mu prednjiki to privolili. Samostanskim svojim bratom je preskerbel vsega, karkoli so mogli zahtevati po redovnih vodilih; njemu samemu se je pa še pičli vsakdanji obrok zdel preobilen, tako da ga je navadno z vbogimi delil.

Izba mu je bila kaker velika zaloga vsega, karkoli more koristiti v bolezn. Vsakemu, ki ga je kaj poprosil, je vstregel s pravo prijaznostjo; sam pa je sredi te obilne zaloge vedno stradal in postil se.

Sicer pa mu je bila izba najsiromašneja in najbolj nerodna mej vsemi, kar jih je bilo v samostanu. Sploh je imel navado reči, kar je bilo naj slabeje, to „je že dobro za me“. Vsi drugi so bili, po njegovi misli, mnogo krepstnejši, kaker on, torej se je treba po pravici ná-nje bolj ozirati, kot na njega.

Tudi njegova obleka je bila vedno najslabeja v samostanu. Nigdar bi se ne bil upal pokazati v novi kuti na ulici. Da mu je bila obleka tako siromašna, k temu mu je najbolj pripomoglo češčenje pobožnega ljudstva, ki mu je razrezavalo plašč in súknjo; samostan mu pač ni mogel dajati vsak dan novih oblačil. Tako je bil v pravem pomenu besede pokrit le s kerpami, in skoro da ni bilo mogoče spoznati, iz kakega blaga je prav za prav njegova obleka pod záplatami.

Ljubezen do vboštva se mu je prikupila že v zgodnji mladosti. Še preden je prišel v samostan, ga ni nič mikalo posvetno blago in imetek. Dokler je moral še podpirati mater, ji je ves svoj zaslužek precej prinesel, kaker hiterno ga je dobil; ko mu je pa kasneje velikodušni očim privolil, da sme svoj zaslužek tudi po svoji volji porabiti, mu le eno uro ni denar ostal v rokah; precej ga je ali porazdelil vbozim, ali ga je dal spraviti stricu. Ta junaška nesebičnost ga je tudi nagnila, da je sklenil stopiti v red, čiger poglavitna podlaga je ljubezen do vboštva. Ko je potem postal redovnik, je napredoval o tej kreposti z velikanskimi koraki, tako da so se mu celo drugi redovniki čudili.

Vender pa bi vtegnila njegova vitežka pokorščina še večega občudovanja vredna biti. Že od otročjih let je bil tako poslušen, da tako rekoč nepokoren še ni znal biti, ke bi bil tudi hotel. Kot redovnik si je vse prizadel, da natančno in popolnoma spozna redovno vodilo. Ker si je lahko vse hitro in terdno zapomnil, je v kratkem tako popolnost dosegel v spolnjevanji vsega, kar se je naučil, da so ga imeli za živo redovno vodilo. Do sive starosti je do pičice spolnjeval vsako samostansko postavo in navado, in ginljivo je bilo videti, kako ta slabi starček, opiraje se na palico, počasi leze na vsako mesto, kamerkoli ga je klicala dolžnost, akoravno bi bil dobil lahko polajšanje.

Kedor se je hotel prepričati neprimerljive njegove pokornosti, moral ga je opaževati vpričo njegovih predstojnikov. Vseh petdeset let in še čez, ki jih je preživel v samostanu sv. Paskalja, niso na njem nigdar opazili tudi najmanjega nasprotovanja ali kljubovanja svojim prednjikom. Povelje slišati in spolniti, to je na kratko zgodovina njegovega življenja. Naj so bila naročila še tako težka, skoraj nemogoča za bolehalo, oterpnelo telo, nič ni odgovoril, molčé se je naklonil in vesel šel precej na delo.

Že smo povedali, kako je hodil leto za letom v Salerno, da nabere tam kožuhovine in odeje. Ko zavoljo starosti ni mogel več na to pot, je moral prednjik drugega lajika tja pošiljati. In tu se je pač vtegnilo primeriti, da so še celo poslušni lajiki marsikak izgovor našli, da bi se odtegnili temu težavnemu opravku. Če jih je pa predstojnik spomnil na prelepi zgled brata Egidija, ki je tolikokrati prehodil to pot veselega serca, se je vselej eden ali drugi oglasil, da hoče iti.

To tako natančno spolnjevanje trojne obljube je pripomoglo Egidiju, da je postal redovnik tako popolnoma, kaker da ni več

človek s tega sveta. Dar angeljske čistosti ga je, tako se je zdelo, rešil in oprostil tistih skušnjav in nadlog, ki so z našo pokvarjeno naravo navadno nerazdružljive. Popolna ljubezen vboštva ga je odtegnila od vsega in ga visoko povzdignila nad vstvarjene reči. Krepost pokorščine pa ga je oprostila trinoga, ki je najgrozovitiši in keterega je najtežje premagati, to je lastna volja. Tako ni bilo serce njegovo kar nič več priklenjeno na zemljo in se je moglo po volji k Bogu povzdigovati. Ker ni bil navezan na pozemeljske stvari, ne občutljiv za poželjivost, in ker se je v vsem tako ravnal, kaker mu je velevala milost Božja in vkazi prednjikov, zato ni naj manje oviral delovanja svetega Duha v svojem sercu. Zato je tudi prejemal obilne milosti in postal orodje največe čudodelnosti.

Otroška odkritoserčnost in neprimerljiva preprostost je bila tista zemlja, na katero je vsejal Gospod seme teh visokih kreposti. Le na pol bi bili opisali noternost tega blaženega človeka, če ne bi omenili tudi te redke lastnosti, ki je bila njegova prava posebnost.

Sveti papež Gregor lepo opisuje v svoji sloveči razlagi Jobovih bukev preprostost pravičnega. Modrost pravičnega, pravi, obstoji v tem, da si nikoli ne pomaga s hinavščino in potuhnjenostjo, ampak da vselej to govori in tako, kar in kaker misli, da se varuje laži in resnico išče, da dela dobro brez sebičnosti, da krivico voljno terpi in je ne dela drugim, ter jim ne povračuje hudega s hudim. Ali to preprostost pravičnega, dostavlja, zasmehujejo modrijani tega sveta in jo imajo za nespamet.

Iz vsega je videti, da je tudi brat Egidij te besede velikega papeža vzel za vodilo vsemu svojemu življenju in da je hotel z lastnim zgledom pokazati, kako je res mogoče tako živeti, seveda s pomočjo milosti božje, kaker je pravični tu popisano, čeravno se nam zdi to silno težavno.

Blaženemu služabniku božjemu ni šlo v glavo, kako bi mogel človek drugače govoriti in drugače misliti. Znanci njegovi so se večkrat s to njegovo lahkovernostjo malo ponorčevali. Hitro si zmislijo kako veliko nesrečo in mu jo prav živo pripovedujejo. Dobri, vsmiljeni Egidij jih zelo pazljivo poslušal in iz velikega sočutja s ponesrečenimi, ki jih pa ni bilo, začne solze točiti. Preprost, kaker je bil, ni nigdar posumnjal, da so si tako dogodbo le zato zmislili, da se vesele njegovi lahkovernosti.

Ta odkritoserčnost je bila včasih skoraj prevelika, ker je ž

njo ves samostan spravil semtertja v veliko zadrego. Le nekoliko zgledeov.

Ko je tudi Slovencem dobro znani, silni Napoleon I. postavil leta 1805 svojega brata Jožefa Bonaparte za kralja obeh Sicilij, je bilo redarstvo ali policija tega kraljestva izročena Francozom, ki so silno natančno izverševali svojo službo. Skerbno in pazljivo so oprezovali vsako kopo ljudi po mestnih ulicah in prostorih, ker so se vedno bali, da se ne bi ta novo pridobljena dežela pri prvi priložnosti otresla zopernega ptujega jarma.

Ti pozorni čuvaji so pa tudi opazovali, da brata Egidija povsodi, kjerkoli se prikaže, obdaja velika množica, ki mu na vse načine skazuje posebno spoštovanje. Taki vsakdanji shodi so se zdeli policiji sumljivi, in zato je iskala priložnosti, da jih odpravi. Ker je bilo pa treba tudi na to paziti, da ne bi ljudstva razdražili s preostrimi naredbami, sklenejo, da bojo Egidija samo ostrašili, češ, naj sam ljudstvu prepove, za njim hoditi. Iz tega namena ga pokličejo pred predsednika policije, kterelega so obdali s vsem bliščem, da bi na Egidija napravili zaželen vtisek.

Dobri brat Egidij pride pred tega človeka, ki se ga je vse balo, ali brez najmanjega strahu in kaker po navadi, prijazno se smehljaje. Začno ga spraševati kaker kakega zatoženca; posebno mu očitajo, čemu terpi, da povsodi ljudstvo za njim leta, saj mu mora biti znano, da je vsak tak shod po postavi prepovedan. Brat odgovori, da ni kriv, če se ljudstvo okoli njega zbira in slavna policija bi tudi njemu zelo vstregla, če bi to vstavila. Tako bi bil tudi on obvarovan gnječe, ki ga moti in zadržuje na njegovih potih.

Tako preprost odgovor seveda ni bil všeč policiji. Da bi dosegel zaželeni namen, poskusi eden zmej njih z gerdo, sè žuganjem. Serditega obraza zagermi nad vbogim bratom: „Ali ne veš, da bi te zavoljo teh reči lahko tožili?“ Egidij mirno pogleda tega varuha javne varnosti ter skoraj nagajivo se smehljaje odgovori: „Mene tožili? . . . Mislim, da bi bilo bolj treba vas tožiti, kaker mene, za vse zlo, ki ga prizadevate ti deželi.“ Ta nepričakovani odgovor je zbegal vse pričujoče, tako da mu niso mogli nič odgovoriti ter so ga kar spustili, naj gre v svoj samostan.

Mej tem pa so bili doma v velikih skerbeh zavoljo Egidija; ker je bila nova vlada zaterla že mnogo samostanov, so

se tudi tu vedno bali enake nesreče. Ko je bil brat Egidij poklican pred policijo, so se še prav posebno vstrašili, da jim ne bi sè svojo znano skoraj preveliko odkritoserčnostjo nakopal velike nesreče. Komaj se verne Egidij v samostan, že ga obspó od vseh strani in vse natančno sprašujejo. Dobri brat jim je pravil, kaj so ga vse prašali, kaj od njega zahtevali in kaj mu zažugali. Ko je potem ponovil besede, s katerimi je odgovoril na žuganje, so redovniki vsi osupnili. Zdaj smo pa zgubljeni, so rekli. Predstojnik posebno se je bal najhujšega; ostro je očital služabniku božjemu to nespametno ravnanje in dopovedaval mu, da je sè svojim nepremišljenim odgovorom ves samostan spravil v nevarnost. Mož božji pohlevno in ponižno do konca poslušá to svarjenje in očitánie. Potem s prijaznim nasmehom pogleda prednjíka ter mu reče: „No dobro, oče moj, pa kaj čete zdaj storiti?“

Drugi krat pridejo bogato oblečeni gosposki strežniki v samostan in prašajo v imenu ministra Saljvatija po bratu Egidiju. Ko oče gvardijan zasliši ime tega tako mogočnega moža, ki je bil zvest priverženec novega kraljestva in ves vnet za te nove prenarodbe, strahu kar obledi. Pokliče brata Egidija in mu priporoči največo previdnost in pazljivost. Ali brezobzirna iskrenost brata Egidija je z nova poderla vse njegove opomine in mu največi strah prizadela.

Minister je nevarno zbolel in zdravniki so dvojili nad njegovim ozdravljenjem. Tu se spomni brata iz šempaskaljskega samostana; da ga poklicati, da bi mu pomagal, ker je tolikokrat čul o njegovem čudodelnem življenji. Zapove, naj grejo prec ponj. Komaj da zagleda brat Egidij ministrove služabnike, jim že reče: „Zakaj pridete še le zdaj po-me? Zakaj niste prej prišli? Zdaj je že mertev!“ Oče gvardijan se strahu kar strese pri teh besedah; rad bi bil rekel služabniku božjemu, naj molči, pa je bilo vže prepozno. Le ostro ga je še pogledal, potem pa mu reče: „Stori precej, kar pokorščina od tebe zahteva!“ Dobri brat odgovori: „Če že vsekako hočete, častiti oče, pojdem sicer tja, toda kaj čem tam, ker je že mertev?“ Potem odide sè služabniki in vidi, da je res tako kaker je rekel; minister je malo prej vmerl.

Ime brata Egidija in njegovo čudežno delovanje je bilo znano celo v kraljevem gradu in nekega dne dobe v samostanu vkaz, Egidij naj pride pred kralja. Pohlevni brat gre, stopa počasi po krasnih marmornih stopnicah, prehodi celo verstvo pre-

lepih izban in pride tako pred kraljevo izbo. Zvedavo opazujejo kraljevi dvorniki zbozega starčka in iščejo na njem kaj posebnega, kar bi bilo kralja nagnilo, da se želi sam ž njim porazgovoriti.

Ko stopi Egidij v kraljevo izbo, gre kar naravnost h kralju in ga praša, kaj se če od njega. Kralj, ki ni pričakoval takega vprašanja, se začudi in vmakne, vender se kmalu vmiri in veli: „Kaj mislite, ali bom vmerl na kraljevem sedežu?“ Brat Egidij odgovori: „Kraljevo veličanstvo, ali ste na njem rojeni?“ — „Nisem“, reče kralj. „Torej,“ zaverne Egidij, „zakaj čete na kraljevem sedežu vmreti, ker niste na njem rojeni?“ Te besede niso bile všeč kralju, zato zavpije nad njim: „Vi ste prismojen! Pojdite, od koder ste prišel!“

Vsak si lahko misli, da brata Egidija niso še nigdar tako nesterpljivo v samostanu pričakovali, kaker ta dan. Vsi so se zaradi nevarne odkritoserčnosti svojega brata najhujega bali. Kaker hiterno se Egidij verne domov, jim mora koj povedati, kaj mu je kralj rekel. Mislite si zdaj strah, ko zvedo bratov odgovor. Le s tem so se nekoliko tolažili, da je kralj prederznega brata samega oštel in norca imenoval. — Kralj Murat pa ni vmerl na svojem sedežu.

Tako naravnost in brez ovinkov je govoril brat Egidij sè vsakim, naj je bil že keteregakoli stanu, in če je bila še tako terpkka resnica, ki jo je imel povedati. Imel je, kaker pravijo, serce na jeziku in je govoril resnico ne glede na tiste, ki so imeli hinavščino za krepost in besede le zato, da ž njimi skrivajo misli. Če je ta brezobzirna prostodušnost občudovanja vredna, je pa vender še večja zmaga milosti, če kedo razžaljenje poterpežljivo prenaša in hudo z dobrim vračuje. In tudi v tej zvišeni kreposti se je služabnik božji prav junaški vadil.

Neverjetno je skoraj, kako zelo so brata Egidija preganjali in obrekovali. Karkoli si more zmisлити najbolj prekanjena hudobija, da bi ga preganjala, to so mu storili. Pa pri vseh teh stiskah je ostal on zvesti učenec jagnjeta Božjega, ki se da peljati na morišče, in še ne zine ne.

Neketere skušnje v poterpežljivosti je moral tudi pri svojih samostanskih bratih prestati. Če tudi so ga redovniki v samostanu sploh spoštovali, so bili vender tudi taki, ki so mu prizadeli marsiketero neprijetnost. Patri in lajiki so hoteli za vse le njega imeti in ga preobkladali s preraznimi, včasi si ravno nasprotnimi naročili. Dobri brat, če tudi je letal in delal na vse

kriplje, vsem vender ni mogel popolnoma vstreči in če je ednim postregel, je moral druge zanemariti, ker nikaker ni mogel vsemu kaj. Ravno prečudna spretnost in natančnost, ki ju je pokazal, kader je bilo treba težka naročila zveršiti, ste pripomogle, da so bili nevoljneži še bolj nevšečni. Taki so mu svojo nezadovoljnost tolikanj raje pokazali, ker se služabnik božji ni nigdar izgovarjal in nikoli pritožil. Bil je tega menenja, da imajo popolnoma prav, ako mu povedo, da niso zadovoljni. Da nimajo prav, tega ni nikoli rekel, pač pa je večkrat potožil, da bi se bil on sam moral stvari drugače lotiti. Ne da bi se bil kedaj razhudil, še bolj prijazen je bil pri takih priložnostih in obetal je, da jim bo v prihodnje bolje vstregel.

Če je bilo očitaneje še tako krivično, Egidij je ostal vedno vesel. Ko je bil nekega dne ravno pri sv. maši in se pripravljaval za sv. obhajilo, pridejo neketere osebe k njemu v cerkev in ga poprosijo, naj gre precej k bolniku, ki ga že željno pričakuje. Reče jim po svoji navadi: „Pustite me, naj pristopim prej k sv. obhajilu, potem sem ves vaš.“ Nesterpljivi prosilci pa niso bili zadovoljni s tem obotavljanjem, poprosijo ga z nova, ter začno na vse zadnje tako glasno govoriti, da jih je bilo slišati k altarku. P. Franciška, ki je ravno maševal, je to zelo motilo. Po končani sv. maši gre k Egidiju in ga zavoljo takega obnašanja ostro posvari, češ, da je on kriv tega nereda. „Ali je taka Vaša pobožnost?“ mu reče. „Le nespameten človek se more tako obnašati!“ Pri teh besedah pogleda služabnik božji razserjenega očeta s prijaznim posmehom ter mu odgovori: „Zagotovim Vas, oče moj, da se nisem nič pregrešil.“ Sicer pa je bil ta o. Francišek zmej tistih redovnikov v samostanu, ki so brata Egidija najbolj spoštovali in le opravičena razdraženost, ki mu jo je prizadel nemir mej službo božjo, ga je prisilila, da je tu tako ostro govoril.

Najhuje skušnje pa je imela prestati poterpežljivost Egidijeva z bratom Jernejem, ki je bil kuhar v samostanu. Že od rojstva čmeren in nagle jeze se je včasih tako daleč spozabil, da je z Egidijem skoraj gerdo ravnal, in čeravno mu je bilo to dostikrat žal, je venderle spet kmalu priložnost prišla, da mu je zmanjkalo poterpežljivosti.

Egidij je malokedaj mogel dospeti k skupnemu obedu. Premnogi bolniki, ketere je moral obiskati na p. gvardijanovo povelje, in obilna druga naročila, ketera je moral opraviti, so ga zadržala, da je večinoma doma jelo zamudil. Kuhar brat Jernej

je bil zavoľjo tega zelo nevoljen, ter je moral Egidij zato dosti očitanja preslišati. „Vi čete biti svetnik,“ mu reče, „mene bi pa radi za vruga napravili. Zakaj ne pridete takrat, kaker drugi; da moram celo večnost na Vas čakati? Lep svetnik ste, pač res!“ Primerilo se je še celo, da razburjeni kuhar trudnemu poptniku ni hotel postreči še z malo jedilom, katero je zadostovalo, kader ni prišel o pravem času. Se ve da bi bilo dosti, ke bi bil v takih primerljajih poterpežljivi brat malo terje spregovoril, ne da bi bil šel k predstojniku radi tega, in gotovo bi bil dobil, kar je želel. Toda tega ne stori, raje porabi to priložnost, da se vterdi v zatajevanji in je tudi za naprej tako prijazen z robatim kuharjem, da bi bil lahko kedo mislil, to dela iz hvaležnosti za kakšno posebno dobroto.

Naj povem še to. Enkrat je Egidij kuharja z neko neprevidnostjo še prav posebno razdražil. To je bilo pa takole: Kuhar je hotel pripraviti za vso samostansko družino vlitih jajec in jih zato v več skledicah postavi k ognju na mrežo iz drata. Egidij pride mimo, ali po nesreči se mu zaplete vozal od prepasa v mrežo in tako vse skup preverne v ogenj. Čas obeda je blizu, drugih jajec pa od nikoder dobiti. To je že tako naglega kuharja silno zdražilo in Egidij sprevidi, da se je zdaj najboljše vme kniti. Zbeži hitro za bližnji vodnjak; kuhar za njim. Ko siromak sprevidi, da mu ne more vteči in je že kuhar blizu njega, si odloži plašč in ga dene na roke, kar je pri redovnikih pomenilo veliko spoštovanje in se stori le pred prvimi predstojniki; nato poklekne in prosi preganjalca, naj mu odpusti zavoľjo prizadetih sitnosti. Jerneja je to poniževanje tako genilo in osramotilo, da tudi on precej poklekne. Tako zdaj oba klečita in eden drugega prosita odpuščenja. Potem se objameta in brat kuhar poda staremu Egidiju, ki je že zavoľjo let zelo opešal, roko, ter mu pomaga vstati.

Naj težje skušnje iz poterpežljivosti pa je moral prestati zunaj samostana. Da nam to poglavje ne naraste preveč, čemo izmej mnogih eno samo omeniti.

Proti koncu svojega življenja je brat Egidij tako zelo opešal, da brez voza ni mogel k nobenemu bolniku več. Ko tako pri neki hiši stopi iz voza, da bi tam obiskal bolnika, se nanabere, kaker navadno, okoli njega velika množica ljudstva, ga pozdravi in poprosi blagoslova. V tem prihaja mimo francoski

častnik in ko vidi, da ljudje skup vró, popraša, kaj je posebne-
ga tukaj. „Svetnik je tu!“ mu odgovore od vseh strani.

Častnik ogleduje pazljivo Egidija, in ko vidi, da je to le
starosti sključen, raztergan starček, se zareži: „Kaj ta človek,
pa svetnik!“ Potem spodbode jezen konja, prijala skoz gnječo k
služabniku božjemu in ga večkrat z bičem močno vdari.

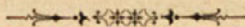
Ljudstvo, to videti, se na moč razserdi. Od vseh strani zgra-
bijo za hudobnega prevzetnjaka in ga hočejo s konja stergati.
In če se Egidij ne bi bil zanj zavzel, po-njem bi bilo. Egidij
zavpije, kar naj bolj more: „Prijeteli dragi, odjenjajte, in pusti-
te gospoda, naj gre. Ali ne vidite, da mi je le to dobroto storil,
da mi je prah stebel iz obleke?“

Te besede so čudovito vplivale na ljudstvo; kaker da bi
jih bila neka višja moč prisilila, spuste častnika in napravijo u-
lico, po kateri je mogel mirno oditi. Ta divjak je saj zdaj zve-
del, kaj je svetnik in kako se svetniki maščujo za gerde napade.

Veselost in dušni mir nikoli ne zapustita brata Egidija,
tudi v največih stiskah ne. Preprost v veri, kaker je bil, vidi
povsod delo mogočnosti božje in tako se mu notranji mir ni mo-
gel nigdar skaliti. Terdno prepričanje, da najmogočniji ljudje, in
keterih se je vse balo, na vse zaduje vender niso nič družega
bili, kakor orodje v roki božji, mu je pripomoglo, da celo v naj-
večih nevarnostih ni zgubil miru in zaupanja.

Ko so redovniki v samostanu sv. Paskalja gledali, kako
nova vlada brezšteviline samostane po mestu Napolji in po celem
kraljestvu odpravlja, so vsak dan v strahu pričakovali, zdaj pri-
de tudi na njih versta. Brat Egidij pa se tega ni bal in je o-
stal vedno miren. Če so ga semtertja opomnili na nevarnost, ki
žuga samostanu, je prijazno odgovoril: „Bojite se, da nas ne bi
Francozi zapodili? Ali morate še prej reči: ako Bog če!“

V resnici je prizanašala ondašnja vlada, kaker je bila dru-
gače revolucijskega mišljenja, samostanu sv. Paskalja in ni moti-
la njegovih redovnikov v pobožnem, spokornem življenji. Dana-
šnja tako imenovana narodna vlada italijanska ne pozna nobenih
ozirov do takih svetih krajev. Samostana sv. Paskalja ni več.
Kaker mnogo drugih, zaterla je tudi tega, keterega je posvetil
zveličani Egidij sè svojim krepostnim življenjem in v katerem bi
bili letos pervikrat opravljali slovesnosti in duhovne molitve v
čast novemu svetniku, blaženemu Egidiju, dne 9. februvarija.



Iz prijateljskega pisma.

Point de Galle (otok Cejlon) 26. decembra 1888.

Žal mi je da Vam nisem mogel iz Singapore pisati, zato porabim z veseljem to malo prostega časa in hitim to zamudo nekaj popraviti.

Upam da ste prejeli moje zadnje pismo, ki sem je poslal iz dvora „belega slona“ (Bangkok). Po tem mojem zadnjem pisanju smo ostali še pet dni pri sijamskem kraljevem dvoru (do 26. 11) in ravno v tem času sem imel več priložnosti ogledati bolje to jako „neredno“ mesto Bangkok. Po dobrotljivosti višjih dvornih činovnikov sem dobil dovoljenje ogledati nekaj budistovskih templjev (pagod) in glasovite bele slone, ketere imajo ti krivoverci v jako veliki časti in celo za nekake svetnike (!?). Gorje njemu, kedor se prederzne te svete živali nalašč razžaliti! — Ali jako je prevarjen popotnik, ki pride sem upajoč, da bode videl belega slona. Čeprav se „beli“ imenuje, in na sijamskih zastavah, redih, verskih napravah i. t. d. belega kaker sneg predstavljajo, v resnici je ta slon le nekaj jasniši in ima bolj bele oči, kaker navadni. Jedi in druge postrežbe te „živinske visokosti“ stanejo veliko stroškov.

Silnega občudovanja vredne so jako mnoge pagode, mej katerimi jih je več, ki zajemljejo sè svojimi malimi stolpi in kapelicami (okoli vsake pagode je navadno veliko kapelic in stolpov) prostor kakega majhinega mesta. Delo, skoraj vse pozlačeno, katero se v tih pagodah zunaj kaker tudi znotraj vidi, je večinoma zelo vmetalno in ogromne vrednosti. Videl sem v eni tih pagod proroka Budda v ležeči podobi, ki meri 54 metrov v dolgosti in 20 metrov v visokosti pri glavi, katera mu sloni v desni roki, in cel ta božji velikan je dobro pozlačen.

Mej tem ko so kraljevi dvor in ti poganski templji v krasni, velikanski bliščobi, je ljudstvo te države v največem siromaštvu, nesnagi in lenobi, in čeravno je želja nekaj prvih sijamskih velikašev, da bi državo po evropski šegi vravnali, vidi se vender, da prave volje k temu pomanjkuje. Dokler bo ta država v svojem budaizmu tako vkoreninjena, je tudi nemogoče, da bi omika

napredovala, ker budaizem vsacemu napredovanju vrata zapira. In če bo enkrat — kar se sme upati z božjo pomočjo — Sijam v posvetnih rečeh preosnovan, zahvaliti se bo imel katoliškim misijonarjem, ali prav za prav katoliški cerkvi.

Mesto Bangkok nima še do zdaj nobene redne šole razen onih naših katoliških misijonarjev, še manj drugi del Sijama. Dosedanja katoliška šola za dečke, ki je blizu škofove hiše, je narajena iz desak in ima 200 učencev, za katero število so pa prostori premajhini. Morete si misliti, prdr. pr., kaka je bila moja radost, ko sem pozvedel, da je veliko poslopje, ki se popolnoma v evropskem zlogu zida blizu stare lesene šole, namenjeno za katoliško šolo! Razen ene velikanske vojašnice in nekaj dvornih poslopji bo ta šola največe dosedanje poslopje v Bangkok. . . . Tukaj priložen list . . . naj Vam priča, kako lepo klije seme katoliške cerkve v Sijamu.

[Iz priloženega lista je razvidno da so dali za omenjeno katoliško šolo podporo ne samo tamkajšnji katoliški stanovavci, ampak bogato se je skazal tudi kraljevi dvor sijamski. Z lepim zneskom, okoli 240 gl., je pomagal tudi avstrijski nadvojvoda, ki se vozi na Fasani.]

Menim — piše nadalje prijatelj — da so nj. c. Visokost, naš poveljnik in drugi del našega štaba darovali okoli 500 gl. za to šolo. Pred nekaj meseci je bil tukaj tudi stric našega princa, vojvoda Burbonski, sè soprogo (keteri so na potovanju okoli sveta) in tudi on je daroval za to šolo 200 dolarjev (okoli 400 gl.)

Kaker povesod, kaže se tudi tukaj naša sv. katoliška cerkev nesebična in samozatajevalna. Naši verli misijonarji in redovnice sprejemljejo v svoje šole otroke brez razločka vere in stanu, tudi take otroke, pri katerih je malo ali nič upanja, da bi kedaj katoličani postali, kaker n. pr. otroke mandarinov (državnih uradnikov) in oficirjev.

Mesto Bangkok ima štiri katoliške cerkve, ki pa niso tako lepo opravljene, kaker povesod drugod, kjer smo do zdaj bili; vidi se temveč vboštvo. Ali od zdaj naprej bode gotovo tudi to, ako Bog da. urno šlo na bolje.

Na 26. novembra smo zapustili za nas jako spomina vredni sijamski dvor ter odpluli dalje proti „Singapore“, kamer smo srečno došli 5. decembra. V nam že poznanem mestu Singapore smo ostali do 11. decembra in danas smo po 16 dnevnem popotovanju došli sem v Point de Galle.

To potovanje je bilo nekaj neprijetno, ker smo imeli vsaki dan dež, posebno pa 24. in 25. cel dan jako slabo vreme. Na 31. t. j. zadnji dan leta odrinemo od tukaj proti Adenu, kamer se nadjamo dojeti okoli 20. januarja 1889.



Cvetlice iz puščave.

(Po Kr. Šmidu P. H. M.)

Popolnoma ljubezen božja je največa in najčistejša čednost.

Nekemu staremu samotarju v puščavi se prikaže, kaker pripovedujejo, ponoči, v podobi svetlega angelja, satan, ter mu dne: „Poslan sem od Boga, da ti razodenem skrivnost. Veditorej: mlajši tvoj sobrat, ki ga meniš tako pobožnega, je otrok pogubljenja. Vse njegove molitve, premišljevanja, bdenja, posti so zastonj; on spada v število zaverženih“. Pobožni starec, ki goljufije ni prepoznal, je bil zelo potert. Kolikerkrat je srečal tega brata, se mu je inako storilo, in jokal je britko. Mladi brat ga večkrat praša, kaj da je tako žalosten. Ker ne neha prositi, mu stari mož solznih oči pove žalostno prikazen. Mladega brata pa ta povest ni nič zbegala. Mirno pravi: „Bog naj stori z mano po svoji sveti volji. Služim mu, ne da bi bil deležen nebeškega veličastva in veselja, ampak zavoljo velike ljubezni, s katero je za nas dal svojega ljubega sinu in zavoljo one ljubezni, s katero je Kristus, sin božji, toliko zame terpel, in na križu daroval svoje življenje. Hoče li Bog kedaj me vzeti v nebesa, naj bo hvaljen in poveličevan; pa ke bi me tudi zavergel v pekel, bi bila njegova sodba vendar pravična, in jaz ne bi nehal njega ljubiti“. — Sledeče noči se prikaže starcu pravi angel svetlobe, ter mu odkrije sleparstvo satanovo. Dejal je: „Taka ljubezen, kaker jo ima ta mladenič, je v božjih očeh najdopadljiviša in najzaslužljiviša. Vse, karkoli si svoje življenje dobrega storil v tej puščavi, ali kar ta mladenič še bo, bi ne bilo nič brez ljubezni. Samo ljubezen daje vsakemu delu svojo vrednost. Duša in življenje vseh čednosti je edino ljubezen“.

Nič dobrega brez dobrih nasledkov.

Neki očetov se da na potovanje, spremljan od dveh učencev. Sonce je sijalo žaropekoče, okolica je bila suha in pusta, nikjer

ni videti ne drevesa ne studenca. Naposled pridejo do kmetiške kolibe, ki je stala v senci listnatih in sadupolnih dreves. „Hvala Bogu!“ pravi eden učencev, „tu prebivajo morda dobri ljudje, ki nam ne bodo odrekli nekaj sadja, da se okrepčamo“. Večkrat poterka na vrata, ter glasno kliče. A nikoger ni, da bi odgovoril. Po dolgem čakanju pravi drugi učenec: „Nikoger ni doma. Na treh jabelkih, vsakemu po eno, ljudem ne bo toliko ležeče“. Stegne roko, da bi pripognil vejo, ter jabelko otergal. „Ne, ljubi sin,“ dene častitljivi stari oča; „še lista ne smemo poškoditi, kaj še da bi jabelka tergali. Tuja last nam bodi sveta, ne smemo se je dotekniti. Zadovoljiti se hočemo s senco teh dreves, daje nam dovolj okrepila.“ Stari oča sede v senco, učenca zraven njega, ter hrepeneče gledata po lepem sadju. Toda oče jima de: „Učita se premagovati poželjivost. Vsaki nedovoljeni vžitek je enak prepovedanemu sadu v raj, ter prinaša smert in pogubo. To sadje naj nam bo navod, da svoje misli kvišku obrnemo.“ Spominja jih besed Kristusovih: „Dobro drevo rodi dober sad;“ besed apostola Pavla: „Sad duha je ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, milota, dobrot, prizanašljivost, krotkost, čistost.“ Razlaganje in obračanje teh besed je končal s serčno molitvijo. Učenca sta bila s tem tako spodbujena, da sta pozabila na lakoto in žejo.

Ko ti trije vstanejo, se vrata naenkrat odpro, in kmet stopi vunkaje. Ker je bil negostoljuben človek, se je bil zaperl, da mu ne bi bilo treba kaj dajati. Vender tujcev ni izpustil izpred oči, in pripravljen je bil svoje posestvo braniti z orožjem, ketelega je imel, ker je prebival na samoti. Toda zderžnost, zmernost, zadovoljnost teh treh mož, njih spoštovanje tujega blaga, besede časti vrednega starca, in naposled njegova molitev, vse to mu je seglo globoko v serce. Svoj živ dan mu kaj takega ni prišlo pred oči. Pogan je bil še, ki je slišal o kristijanih veliko hudega, kar so trosili obrekljivi jeziki, sam pa še ni videl kristijana. Prav prijazno pozdravi častitljivega starca in njegova spremljevalca, pelje jih v svojo hišo, ter jih pogosti z mlekom in kruhom in najlepšim sadjem. Nato prosi pogan starca, naj mu pove še kaj več o Kristusu, ki dela tako dobre ljudi. Starec mu oznanjuje evangelij, veselo poročilo. Pogan ga pazljivo in pobožno posluša, ter se spreoberne h kerščanski veri. Svoje goste spremi do bližnje reke, in v nji se da kerstiti. Solze se je poslovil od njih. „Vidita“, pravi očak, „tako dela dober izgled

kristijanov evangeliju pot v serca poganov. Zato je rekel tudi Kristus: Dajte vaši luči svetiti ljudem, da bodo videli vaša dobra dela, in hvalili očeta v nebesih.“

Vmetalnost zmirom vesel biti.

V samostanu na gori Sinaj je živel kuhar, ki je imel vsaki dan kuhati za več ko dvesto oseb, in ki je bil pri svojem plamenečem ognjišču zmirom jasen in vesel. Opat, ki ga nigdar ni videl drugega ko vedno veselo se smehljajočega obraza, ga vpraša nekoč: „Kako je neki mogoče, da pri tolikem trudu in delu moreš biti zmirom vesel in zadovoljen?“ Kuhar odgovori: „Zato, ker delam vse, kar mi je storiti, iz ljubezni do ljudi, zlasti pa iz ljubezni do Boga. Ta ljubezen pa vse poslaja in polajšuje.“

Vse z mero.

Pobožen, duhovit opat obišče svoje sobrate na Skutovskem. Pride v celo brata, ki je ležal bolan. Bolnik je imel veliko terpeti po izkušnjavah; hudi posti in bdenja in terdo delo pa ga je silno oslabilo. Ljubeznjivi opat sede k njegovi postelji, pa mu reče: „Ljubi brat! Svojo zadevo verzi na Gospoda, zakaj se svojim lastnim delom in trudom se ne boš znebil skušnjave. Moli z otroškim zaupanjem vsaki dan za milost božjo in za nebeško pomoč. Pokrepljaj si telo se zmerno jedjo, ponoči si privošči potrebnega spanja, in zanaprej se ne oslabljuj več s prevelikim delom“. Naposled pridene še to le priliko: „Z našim telesom je kaker z obleko. Ako obleko varujemo, jo moremo dolgo imeti. Ako pa ne gledamo nanjo, jo bomo kmalu obnosili, raztergali, da ne bo za rabo“. Bolni brat je delal po dobrem svetu. Duša mu je bila oproščena skušnjav, boječnosti, otožnosti, in tudi telo je prihajalo k močem. Mož okreva na duši in telesu. Vsi so spoznali: Vse, kar se pretira, in naj bo gorečnost v dobrem, je škodljivo, in zlata srednja pot je v vsem najboljša.

Veselje v ostrem življenju.

Sveti Efrem se je več dni postil, pa veli strežaju, naj mu prinese skledo zelenjadi. Nerodni strežaj se na pragu spotakne, pade, in skleda se vbije. Vbogi človek prebledi strahu, ter zardi osramljenja. Efrem pa mu reče smeje: „Le miren bodi,

ljubi sin! Ker jed ni hotela k meni, pojdem pa jaz k nji“. Sede k črepinam vbite sklede, ter mirno je raztreseno zelenjad, koliker je je bilo vžitne.

Vzrok nezadovoljnosti je v tebi.

V neki mnogoštevilni samostanski občini je živel brat, ki je bil večkrat nejevoljen, in se rad jezil. Nekega dne, ko je bil spet posebno nasajen, je dejal: „Pojdem, in v najdaljnem kraju puščave hočem živeti sam zase. Ko ne bom videl in slišal nikogar, ki bi me spravljal v nejevoljo, potlej bom imel mir, pa znebil se bom nagle jeze“. Gre, pa najde prostorno votlino, to si izvoli v prebivališče. Ne daleč od tod je šumljal studenec iz skale. Prinese si vode, in lončeni verč postavi v votlino; toda verč se preverne, ker ga je bil postavil na kriva tla. V sercu jezljivega se vzdiguje spet jeza. Gre po druge vode; toda verč pade spet, in mož je jel mermrati. Tako je bilo tudi tretjič. Serdito pograbi verč, pa ga verže na tla s toliko močjo, da se razleti na tisoč kosov. Ko se razserjeni brat spet vmiri, dene samemu sebi: „Tu živim v največi samoti, in vender me je premagala jeza. Zdaj vidim, da niso krivi moji bratje, ampak jaz sam. Kjerkoli si, bodi poterpežljiv, in prizadevaj si, da jezo premagaš, pred vsem pa prosí Boga njegove pomoč, brez ketere ni nič mogoče“. Skesan se verne k bratom. Odslej je bil najkrotkejši in najpoterpežliviši.

Pot k miru.

Neki svetovnjak praša opata Pastorja: „Kaj mi je storiti, da na tem svetu, polnem prepira in krega, najdem mir svoji duši, in da bom na drugem svetu sprejet v prebivališča nebeškega miru?“ Na to prašanje odgovori opat Pastor: „Najprej se uči, da samega sebe poznaš. Izprašaj svojo notrino, da najdeš korenino vsega nemira, svojih grešnih nagnenj. Moli, bdi, zatajuj se, da jih izkoreniniš. Sicer pa ne zasleduj grehov in napak drugih, ki ti niso nič mari, in ne vtikaj se v tuje zadeve. Tako najdeš na tem svetu mir, in od izunaj boš malo iznemirjan. In ker postaneš po tem potu čistega serca in miroljubnih misli, moreš upati, da na onem svetu prideš v ona stanovišča, kjer je večni počitek in nekaljen mir“.



Zahvala za vslišano molitev.

Pazin v Istriji.

Jaz sem zgubil meni jako priljubljen rožni venec. Trikrat sem ga šel iskat, pa ga nisem mogel dobiti. Slednjič se vender še enkrat namenim ga iti iskat. Ko pridem do kraja, kjer sem venec zgubil, rečem na glas: „Sv. Anton, če mi ga nazaj daš, bom jaz to za čudež spoznal.“ Obljubil sem pa tudi v „Cvetji“ to razglasiti, ako ga bom dobil. Komaj sedem na tisti kraj in molim na čast sv. Antonu pol očenaša, kar zagledam pred seboj rožni venec. Jaz in moj tovariš tega nisva mogla drugače razsoditi, kaker da mi je očitno sv. Anton sam rožni venec nazaj prinesel, in zato bodi čast in hvala Bogu in sv. Antonu. Ker sem pa to v „Cvetju“ naznaniti obljubil, zato Vam to naznanjam, da bodo sinovi in hčere sv. očeta Frančiška še večje zaupanje dobili do tega čudodelnega svetnika, sv. Antona.

Iz Šmarj pri Ajdovščini, 17. novembra 1888.

Imel sem že okoli dvajset let sèm prav terganje v herbtu in v ramenu in poleg tega tudi nadležne zmotnjave v glavi. Ali ko sem se vpisal v tretji red sv. Frančiška in se priporočil temu mogočnemu patronu, pa tudi sv. Antonu Pad., sem kmalu obojne bolezni brez vsih zdravil popolnoma ozdravel, tako, da že eno celo leto ne občutim več nobenega terganja po životu in nobenih zmotnjav v glavi.

F. S.

Iz Dobernič, meseca novembra 1888.

V hudi bolezni sem se zatekla k Mariji, sv. Jožefu in sv. Frančišku in obljubila, da se hočem v „Cvetji“ očitno zahvaliti, če bom uslišana. Bila sem in s tem izveršujem svojo obljubo.

M. K.

Zahvaljujejo se nadalje:

Z Dolenjskega N. M. Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Frančišku in sv. Klari za ozdravljenje po devetdnevnic; J. U. sv. Antonu za neko najdeno reč;

Od Sv. Martina na Paki neki tretjerednik nazarske skupščine Mariji brezmadežni Devici, sv. Jožefu, sv. Antonu in sv. Frančišku za hitro ozdravljenje v neki hudi, naglo napadajoči bolezni;

Iz Frankolovega M. Š. sv. Antonu Padovanskemu za denar, ki se je mislil v nevarnosti zgube;

Iz Tolmina L. K. za ozdravljenje na prošnjo sv očeta Frančiška, sv. Antona Padovanskega in sv. Elizabete;

Od Št. Ilja v Slov. gor. neka tretjerednica za vse pre-jete dobrote na duši in telesu;

Iz Savinske doline M. M. Mariji, sv. Frančišku in sv. Antonu za rešenje od pretečih nadlog po opravljeni devet-dnevnici;

Iz N e g o v e za vslišanje po priporočilu v „Cvetju“ Ivan Lasbaher, tretjerednik.

Priporočilo.

V pobožno molitev de priporočaje:

rajne tretjerednice skupščine goriške: Katerina (Pavla) Zanutič iz Gorice, Terezija (Marija) Šorli, Marijana (Elizabeta) Milost iz Gargarja; čerliške: Jožefa (Terezija) Kert iz Skrilj; tomajske: Marija (Jakobina) Cerkvenc; marburške: Julijana Škerbenec, Marija Klasinec, Marija Marent, Jozefa Deičman, Marija Roter; dolske pri Litiji: Šivarec Marjeta (Elizabeta) † 5. maja; Terkaj Urša (Elizab.) † 28. avg., Kovač Urša (Elizab.) † 17. okt., Vidizuna Vincencija (Marija) † 28. nov., Gregorino Marija (Frančiška) † 7. dec., tretjerednik Golob Vincencij (Frančišek Seraf.) † 8. dec., Kotar Urša (Elizab.) † 27. dec., Pipan Marija (Elizab.) † 30. dec., Jelnikar Jozefa (Frančiška) † 1. jan. 1889; drežniške: tretjerednik Andrej (Anton) Kranjec.

Nadalje se priporoča v pobožno molitev in sicer k presv. sercu Jezusovemu, sv. sercu Marijinemu in sv. Antonu Padovanskemu, neki že osmi mesec na čuden način bolan trinajstleten deček;

dve osebi iz 3. reda, en mož in ena deklica v hudi bolezni; neka tretjerednica Trojičke skupščine za vse dušne in telesne potrebe;

neki A. A. K. priporoča sebe in svojega dušnega pastirja in spovednika;

neki mladenič, da bi dobili precej dušnega pastirja in za pravo ponižnost;

neka žena za spreobrnjenje svojega moža.
